

Jaarverslag 2015

Tekening Sabine Verkoren

Uit Ethel and Ernest bij de tentoonstelling The Blitz

"Touwtrekken met brandslangen"

foto's van de kerstkindermiddag op 16 december

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2015 van het Wassenaaarse Brandweermuseum. In dit verslag vindt u een overzicht van de activiteiten die in 2015 zijn ondernomen. Deze activiteiten zijn een belangrijke aanvulling op waar een museum in de eerste plaats voor dient: het toegankelijk maken van het verleden en de ontwikkelingen die het brandweerwezen in de afgelopen tijd heeft doorgemaakt.

Naast de min of meer vaste activiteiten (zoals het vieren van de verjaardag van Jan van der Heijden, deelname aan de Open Monumentendag en de Kerstkindermiddag) verdienen enkele tentoonstellingen afzonderlijke vermelding zoals de “Rieten Daken” en “Brandweerlieden in de London-Blitz”. Laatstgenoemde tentoonstelling mocht zich verheugen in de warme belangstelling van de ambassadeur van het Verenigd Koninkrijk die de tentoonstelling opende.

Dat het Brandweermuseum Wassenaar voorziet in een behoefte mag blijken uit het aantal bezoekers dat in 2015 hoger was dan ooit tevoren. Bijna 3000 personen brachten een (gratis) bezoek, waarbij opvalt dat ons museum zich mag verheugen in de belangstelling van zowel “jong” als “oud”. Ongetwijfeld hangt hiermee samen dat ook de zogenoemde giftenbus in 2015 met circa € 1.650,00 weer beter gevuld was dan in de voorgaande jaren.

Maar er zijn ook zorgen. Zo zijn wij nog steeds op zoek naar een ruimte waar historische voertuigen kunnen worden gestald in een zodanig grote ruimte dat onze vrijwilligers in de gelegenheid zijn noodzakelijk onderhoud te kunnen plegen. Daarnaast moeten wij goed “op de centen passen”, reden waarom de gemeente Wassenaar is gevraagd de jaarlijkse bijdrage voor beheer en onderhoud van haar collectie op zijn minst te indexeren.

Het afgelopen jaar was het laatste jaar dat het Brandweermuseum onder de dagelijkse leiding stond van coördinator Kees Plaisier. Ook al betreuren wij zijn besluit, wij zijn Kees dankbaar dat wij gedurende een reeks van jaren gebruik mochten maken van zijn kennis en ervaring. Inmiddels zijn de werkzaamheden van Kees belegd bij een trio bestaande uit Diana van Santen, Jan Konst en Rob Pennock die samen met al die andere vrijwilligers zorgen voor beheer en onderhoud van de collectie, het organiseren van evenementen, het geven van rondleidingen etc.

Het bestuur van de Stichting Beheer Brandweermuseum bedankt alle vrijwilligers en donateurs die het afgelopen jaar wederom hun bijdrage hebben geleverd aan het Brandweermuseum Wassenaar. Wij vertrouwen er op ook in 2016 op hen te mogen rekenen.

Wij wensen u veel leesplezier.

Het bestuur van de Stichting Beheer Brandweermuseum Wassenaar.

maart 2016

1. In dit jaarverslag:
 - . terugblik
 - . het museum en het publiek
 - . samenwerking
 - . zorg voor de collectie
 - . pers, publiciteit en sociale media
 - . schenkingen
 - . bezoekerscijfers
 - . vrijwilligers
 - . de financiën

2. terugblik

Ook 2015 was weer een goed jaar voor het museum. In het museum ontvingen we 2952 bezoekers en op andere locaties bereikten we nog eens 525 mensen.

Het aantal vrijwilligers nam weer wat toe, ook met Engelssprekenden.

De extra informatie in het museum is uitgebreid met een aanraakscherm en met een groot scherm voor bewegend beeld.

Bij de Dag van de brandweergeschiedenis

De jaarlijkse viering van de geboortedag van Jan van der Heijden (uitvinder van de slangenbrandspuit 1637-1712) is dit jaar omgezet in “De dag van de brandweergeschiedenis”. Daarin werken we samen met andere organisaties op dit terrein, zoals Het Netwerk Brandweergeschiedenis van Brandweer Nederland, de Werkgroep Brandweer Historie van de Vereniging voor Belangstellenden in het Brandweerwezen (VBB), het Team Brandweercanon, het Nationaal Brandweer-documentatiecentrum (NBDC), Historisch Brandweermaterieel Den Haag, PIT Almere, Nationaal Brandweermuseum Hellevoetsluis en andere musea en organisaties.

In 2015 waren er vier bijzondere tentoonstellingen: Brandweer in 150 jaar kinderboeken van uitgeverij Kluitman; Rieten daken, brand en brand bestrijding; “brandweermensen uit de krant geknipt” en “De brandweer in de Londense Blitz”. Deze laatste werd geopend door de ambassadeur van het Verenigd Koninkrijk.

Het gaat dus goed met het museum, maar er zijn ook zorgen. Die zijn grotendeels dezelfde als die we in het verslag over 2014 hebben vermeld: de zorg en het beheer van de collectie, gebrek aan ruimte

om de collectie goed en verantwoord op te bergen, geen opslagruimte voor tentoonstellingsmateriaal, geen plek om de te restaureren historische voertuigen op te knappen.

3. het museum en het publiek

a. oude en nieuwe tradities

Onze tradities zijn het vieren van de verjaardag van Jan van der Heijden, de innovatiedag en de kerstkindermiddag. Vanzelfsprekend doen we ook mee met de Museumweek en met de Open Monumentendag.

Zoals vermeld is de verjaardag van Jan van der Heijden omgezet in de Dag van de brandweergeschiedenis. De dag bestond uit drie onderdelen: presentaties, een markt en de aanwezigheid van historische voertuigen. Vier organisaties verzorgden een presentatie: het Netwerk Brandweergeschiedenis van Brandweer Nederland, Team Brandweercanon, de Werkgroep Brandweer Historie en het Nationaal Brandweer Documentatie Centrum. Op de markt waren informatie-stands van PIT Almere, de Werkgroep Brandweer Historie, de Stichting Historisch Brandweermaterieel Den Haag, het NBDC, de Brandweercanon, Nationaal Brandweermuseum Hellevoetsluis, Spuit 41 uit Voorschoten en er was informatie over brandweermusea en verwante organisaties. Buiten, voor Raadhuis de Paauw, waren historische voertuigen te bewonderen: de Dodge uit Noordwijk, de Magirus van Wassenaar, de Magirus uit Leiderdorp, de Kever en de International autoladder van de SHB Den Haag, Spuit 41 uit Voorschoten, de DAF uit Katwijk.

De deelnemende organisaties waren zo enthousiast over deze eerste Dag van de brandweergeschiedenis dat unaniem besloten is om er een jaarlijkse traditie van te maken.

Het is de laatste jaren gebruikelijk om op de dag na “de verjaardag van Jan van der Heijden” een evenement te organiseren voor de Engelssprekende bezoeker. Dat was dit jaar al evenzeer bijzonder. Leerlingen van middelbare scholen uit Wassenaar verzorgden presentaties in het Engels over de brandweer in Nederland en in hun land van herkomst: van het Rijnlands Lyceum Wassenaar spraken Maarten Bergen en Carmen Rueda over “a historical view with Jan van der Heiden”, van de Boy Scouts of America Troup 141 van de Amerikaanse school presenteerden Teo Perez en Paul-Jean Pertuit “Fire Fighting in The United States of America”, ook van de American School of The Hague spraken Aicha Kounikorgo en Damilola Adebajo over “Fire Fighting in Burkina Faso”, de Sekolah Indonesia Nederland was met vier leerlingen vertegenwoordigd: Radika Febriano en Muhammad Rayhan Fajri spraken over “Fire Fighting in Indonesia” en Sarah Fadillah Boli en Shania Aurielle over “Present day Fire Fighting in The Netherlands”

opening gebeurde door Esther Lieben, Commandant Brandweer Haaglanden. Buiten was er demonstratie en uitleg van blusmateriaal door Wassenaarse brandweermensen. Met lokale rietdekker Emil Nijp is nauw samengewerkt. Van Museum Hoeksche Waard, van Emil Nijp, van het Rien Poortvliet museum en van Frederik Weijs kregen we bruiklenen.

Deel van een afbeelding van Rien Poortvliet

De oorsprong van deze tentoonstelling lag in een opdracht voor Maatschappelijke stage van enkele jaren geleden, waarbij Ralph de Jong en Sam Warmerdam een eerste inventarisatie maakten van huizen met rieten daken in Wassenaar.

. “brandweermensen uit de krant geknipt” van 23 augustus tot en met 13 september 2015
Van 1988 tot 2011 heeft Ben van den Berg krantenknipsels en foto's verzameld over het wel en wee van de Wassenaarse brandweer, waar hij zelf heel lang vrijwillig brandweerman was. De negen knipselboeken heeft hij in bruikleen gegeven aan Brandweermuseum Wassenaar. Bij elkaar vormen de boeken een schat aan documentatie en informatie.

1 april grap: streepjescode op de helm

De tentoonstelling in de tuinzaal van Raadhuis de Paauw bood een selectie uit de knipselboeken. Dit keer niet over grote incidenten of bekende branden, maar over de brandweermensen, met knipsels en foto's van jubilea, van het uitreiken van diploma's, certificaten en Koninklijke onderscheidingen, van vertrekkende brandweermensen na jaren trouwe dienst, van survivalweekends, van open dagen, speciale kinderactiviteiten, huwelijken, trotse brandweermensen bij nieuwe voertuigen, van aprilgrappen, oefeningen en bevorderingen. Kortom veel herinneringen.

. "Brandweerlieden in de Londense Blitz". van 22 november 2015 tot 29 mei 2016.

75 jaar geleden, van 7 september 1940 tot 10 mei 1941 vond de London Blitz plaats. De stad werd in die acht maanden voortdurend gebombardeerd, in het begin elke nacht. Er was een vrijwillige brandweer van 23000 mensen, die de beroepsbrandweer aanvulde. De tentoonstelling richt zich op de brandweer en op de Blitz in Londen en besteedt aandacht aan: de Blitz en de brandweer, schuilen voor de luchtaanvallen en het 'normale' leven tijdens de Blitz, evacuatie van kinderen, verhalen over de branden (William Sansom, ooggetuigen), kunstenaars en kunst, de rol van vrouwen, de bij de Blitz betrokken vliegtuigen

De tentoonstelling werd geopend door Zijne Excellentie Sir Geoffrey Adams, Ambassadeur van het Verenigd Koninkrijk.

Voor de tentoonstelling kregen we bruiklenen van Gerard Koppers, Trevor Sanderson, Gerard Bouwman, Jan Bijvoet, Dietrich Baldeweg en Jan Anderson.

De informatie in de tentoonstelling is grotendeels in het Engels. Er zijn bewegende beelden en geluidsfragmenten.

Voor de jeugdige bezoeker is er een bouwplaat van een Anderson-shelter.

Na het blussen in The Blitz

de emmersput

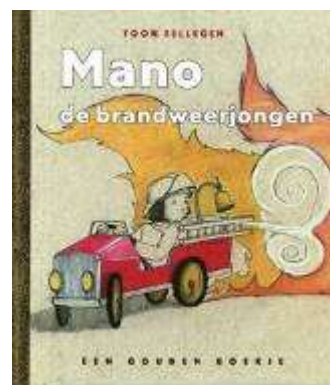
brandweervrijwilligers in The Blitz

c. evenementen

Behalve de eerder genoemde tradities waren er in 2015 nog een aantal evenementen zoals: de slotdag van de tentoonstelling over brandweer in 150 jaar Kluitman kinderboeken, de slotdag van de rieten daken tentoonstelling, een brandweerman Sam middag op 9 mei, een voorleesmiddag op Annie Schmidt dag op 20 mei, het deelnemen aan de open dag van de brandweer op 5 september, aan de vrijwilligersmarkt op 19 september, aan de 112 dag op 5 oktober, aan de avond voor de nieuwe inwoners op 16 november.

Bijzonder was een serie voorleesmiddagen: zes voorleesmiddagen voor Nederlandstalige kinderen (15 april, 29 april, 6 mei, 13 mei 20 mei en 3 juni) en twee voor Engelstalige kinderen (22 april en 27 mei).

De voorlezers waren achtereenvolgens: Jantien Brinkhorst, Melissa Cavender (Bibliothecaris van de Amerikaanse School), Roel Karamat-Ali (directeur van De Wassenarsse Krant), Jaap Bulle (directeur van de Openbare Bibliotheek Voorschoten – Wassenaar), Bert Doorn (wethouder Wassenaar), Margaret de Vos van Steenwijk (oud raadslid Wassenaar), Kristin King (auteur en recensent) en Inge Zweerts de Jong (wethouder Wassenaar)

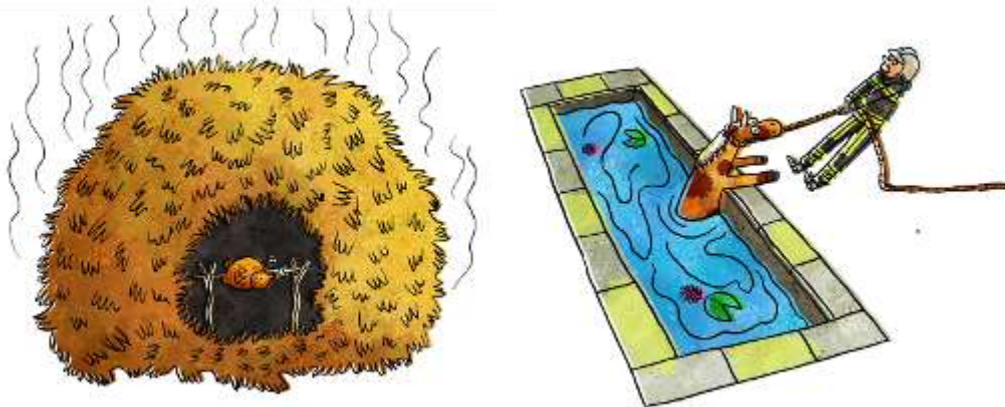
Op 24 januari gaf de coördinator een lezing in de Koornruïne van de Dorpskerk voor de betrokkenen bij een grote brandweeroefening en op 2 april gaf hij een presentatie met een rondleiding voor de Past Rotarians.

Toen in de Wassenaarse Krant een stuk verscheen ter gelegenheid van 1 april onder de titel "Heel Wassenaar bakt" heeft het museum speciale brandweerkoekejes laten bakken en die in Raadhuis de Paauw uitgedeeld.

- d. activiteiten voor kinderen en voor scholen

Op verzoek van het museum heeft Sabine Verkoren, een jonge kunstenaar/illustrator uit Wassenaar een nieuwe speurtocht gemaakt. Op 1 mei is de speurtocht getest door een klas van de Herenwegschool. Een mooie, kleurrijke aanvulling op ons speurtochtenaanbod

Illustraties van Sabine Verkoren voor een speciale speurtocht

Meer speurtochten zijn in 2015 in het Engels vertaald. Zoals deze:

Firefighters need light!!

Throughout the museum you can see different forms of lighting.

Why do you think the firefighters need light?

Look in the museum for the different forms of lighting shown here in the pictures.

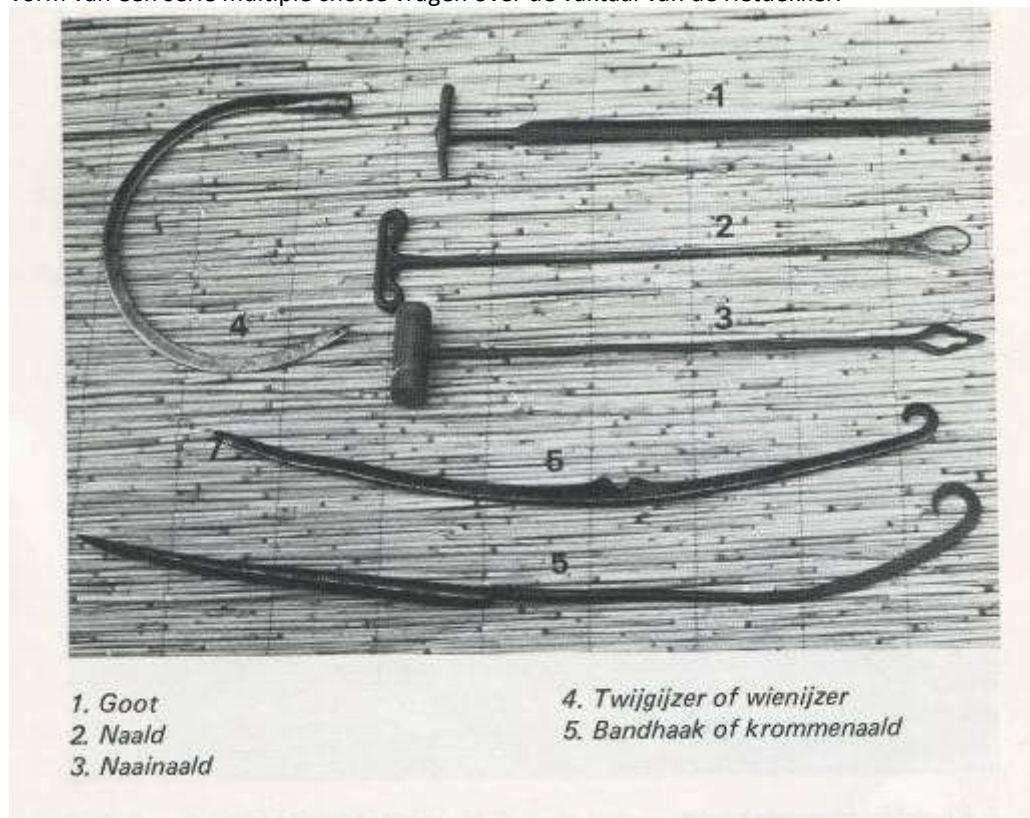
Write down beside the pictures what type of fuel is used:

candles, oil, electricity from the mains, pitch, batteries.

Can you also say which is the oldest object and which is the most modern?

Do you know what pitch is?

Bij de tentoonstelling over rieten daken hebben we een speciale speurtocht aangeboden. In de vorm van een serie multiple choice vragen over de vaktaal van de rietdekker.

Voor een project over water van de Amerikaanse school hebben we een speurtocht gemaakt onder het motto : a 'water' search fort objects.

Samen met enkele leerkrachten hebben we een speurtocht "natuurkunde in het museum" voor de brugklassen van het Adelbert College opgezet, geïnspireerd door contacten met Gertjan Feitsma uit Pijnacker. De speurtocht is in mei 2015 door vier brugklassen gedaan. Daarbij was er ook gelegenheid om brandweervoertuigen te bekijken en om buiten een spuitspel te doen.

Een landelijke primeur!

In 2015 waren er weer verjaardagspartijtjes. een zeer gewaardeerd onderdeel daarvan is het passen van echte brandweerkleding en van brandweerhelmen.

4. samenwerking

We werkten in 2015 samen met

- . het Netwerk Geschiedenis van Brandweer Nederland, de Werkgroep Brandweer Historie van de VBB, het Nationaal Brandweer Documentatie Centrum, het team Brandweercanon, het PIT Almere, het Nationaal Brandweermuseum in Hellevoetsluis, de Stichting Historisch Brandweermaterieel Den Haag, andere brandweer musea
- . het museum Crash 40-45, het Rien Poortvliet Museum, het Museum Hoeksche Waard, het Streekmuseum Jan Anderson
- . het Nederlands Instituut voor Militaire Historie

- . de gemeente Wassenaar, bij het beheer van de tentoonstellingsruimte en de werkruimten van het museum, bij het gebruik van de zalen voor openingen en evenementen, bij de bijeenkomst voor nieuwe inwoners en bij de jaarlijkse tentoonstelling in de tuinzaal
- . de brandweer, bij evenementen
- . scholen in Wassenaar: Indonesische school, de Amerikaanse school, het Rijnlands, het Adelbert, de Herenwegschool
- . de Openbare Bibliotheek, met bruiklenen en bij voorlezen
- . de Vrijwilligerscentrale, die ons steeds weer op het spoor zet van mogelijke nieuwe vrijwilligers
- . de Veiligheidsregio Haaglanden, die ons helpt met relatiegeschenken en met informatie
- . de Vereniging van Belangstellenden in het Brandweerwezen (VBB)..die ons steunt met publiciteit en deskundigheid
- . de Stichting Spuit 41 in Voorschoten, met hun voertuig bij evenementen

5. zorg voor de collectie

De collectie, die eigendom is van de gemeente Wassenaar, is de kern van het museum. Met de collectie kan het publiek bereikt en geïnformeerd worden, kunnen speurtochten, tentoonstellingen en evenementen plaatsvinden. Onze vrijwilligers zorgen voor de collectie. Die zorg houdt in: beheer, onderhoud, registratie, ontsluiting en onderzoek. Dat is monnikenwerk, waarvoor we helaas niet voldoende capaciteit en kundigheid in huis hebben. Desondanks gaat het werk aan de collectie gestaag verder.

Een belangrijk instrument voor de registratie en de toegankelijkheid is het Adlib systeem. Hoewel er bij de gemeente een licentie hiervoor aanwezig is, moet er nog het een en ander gebeuren om er soepel en op verschillende plaatsen mee te werken. Hopelijk kan in 2016 daarover met de gemeente overeenstemming worden bereikt.

In het najaar bleek dat drie ontvochtigers aan vervanging toe zijn. De gemeente zal dat regelen. Bij het schrijven van dit verslag, in maart 2016 was dat nog niet gebeurd.

Er is een voorlopige oplossing gevonden voor de opslagruimte voor de textielcollectie. We hebben nog dringend behoefte aan ruimte voor grotere voorwerpen, voor tentoonstellingsmateriaal en voor de reizende tentoonstelling. De twee historische voertuigen die deel uitmaken van de collectie zijn voorlopig gestald. In die ruimten is geen mogelijkheid voor de vrijwilligers om de voertuigen op te knappen en te restaureren. Dat is hoogst noodzakelijk.. De fotocollectie wordt stap voor stap bewerkt: gescand, en opgenomen in Atlantis, het systeem van het gemeentearchief dat op het web te raadplegen is. Zuurvrij opbergen van de originele foto's is een taak die tot nu moest blijven liggen.

6. pers, publiciteit en sociale media

De pers is ons goed gezind. dat geldt niet alleen voor de lokale schrijvende pers, we worden ook regelmatig genoemd in de regionale versies van de landelijke pers en op veel websites.. Onze activiteiten voor Engelssprekenden bereiken ook vaak de betrokken media. Het museum is vanzelfsprekend op Facebook en Twitter zichtbaar. Onze eigen website is steeds up to date.. Heel 2015 waren we wekelijks met onze rubriek op Wassenaarders.nl.

Voorbeelden van illustraties bij de rubriek op wassenaarders.nl

7. schenkingen

In 2015 heeft het museum een groot aantal schenkingen gekregen, van particulieren, van brandweerkorpsen en van andere instellingen zoals:

modelautootjes ; instrumenten voor hooibroei controle; tijdschriften; een airbag beschermhoes; uniformkleding; uitrustingskleding; historische foto's; boeken; modelvliegtuigjes

Alle schenkers hartelijk dank!

8. bezoekerscijfers

Het totaal aantal bezoekers in de jaren 2011 tot 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
1 ^e kwartaal:	50	690	440	614	866
2 ^e kwartaal	316	608	862	703	984
3 ^e kwartaal	225	689	957	813	668
4 ^e kwartaal	386	506	634	510	434
Totaal	976	2493	2893	2649	2952

9. vrijwilligers

In 2015 is het aantal vrijwilligers weer toegenomen. Doordat daarbij ook enkele Engelssprekenden zijn kunnen we de doelgroep van Engelssprekenden beter bedienen.

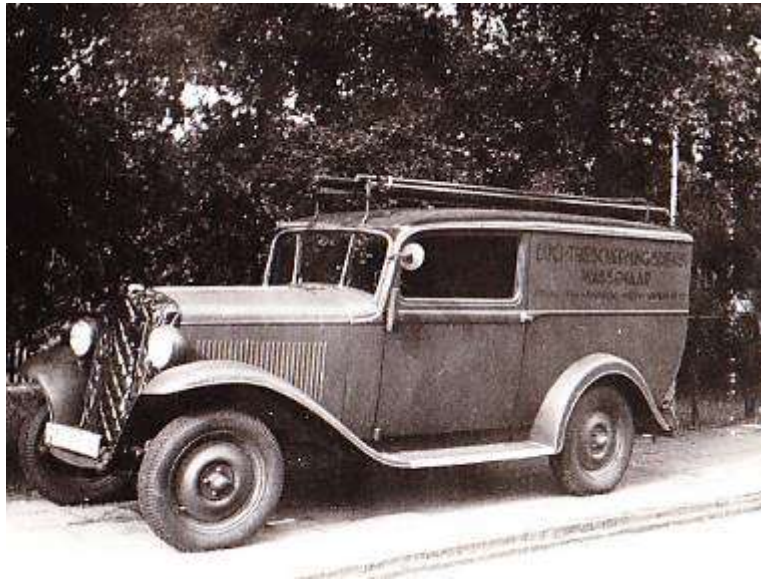
Het museum kan niet zonder vrijwilligers draaien. Betaalde krachten zijn er niet. Ze zijn dus van onschatbare waarde. Dat is niet in geld uit te drukken, hoewel we wel kunnen zeggen dat er in 2015 bijna 2500 uur werk is geleverd door de vrijwilligers.

10. de financiën

De uitgaven bedroegen in 2015 in totaal circa € 9.000,00 en hadden betrekking op het beheer en documenteren van de collectie, het organiseren van evenementen en exposities, de aanschaf van apparatuur en materialen en algemene beheerskosten. Onze belangrijkste inkomstenbronnen zijn de gemeente Wassenaar met een jaarlijkse bijdrage van circa € 3.500,00 en donaties en giften. Aan de gemeente Wassenaar is gevraagd de jaarlijkse bijdrage voor het beheer c.a. van haar collectie, te indexeren.

www.brandweermuseumwassenaar.nl / brandweermuseum@wassenaar.nl
Bezoekadres: Raadhuis De Paauw, Raadhuislaan 22, 2242 CP Wassenaar

foto's uit onze fotocollectie

foto Carolien Poels

geschiedenis, techniek, cultuurhistorie, het menselijk aspect

Brandweermuseum Wassenaar maakt nieuwsgierig!

BRANDWEER
MUSEUM
WASSENAAR
DE VAN DER MARK COLLECTIE